

ÖSSZEFOGLALÓ

Konferencia a jogászi hivatásrendek etikai szabályai és gyakorlata tárgyában

2014. március 12.

Országos Bírósági Hivatal, aula

Dr. Túri Tamás moderátor bevezetője: A mai konferencián a közösségben élő ember van a középpontban. A filozófiai etika azt vizsgálja, mi a megengedett és tilalmazott, a hasznos és haszontalan, a helyes és helytelen. A normatív etika pedig azt, hogy miként viselkedjünk. Olyan morális értékeket keresünk, amely megszabja közösségi létünk határait, keretét. Szókratész az erényt nevezte legbecsesebbnek. A közszolgálatban dolgozók egységes etikai keretszabályozási igénye már régebben is felmerült. Az elmúlt 16 esztendő megnyugtatóan lezárta az egységesítés kérdését, mivel elvetette az egységes keretszabályozás lehetőségét. A közszolgák, ügyvédek, közjegyzők kidolgozták a saját hivatásuk etikai kódexét, melyek közös alapját képezi, hogy a jogászi hivatások gyakorlói mindannyian az erényre, a közjó szolgálatára esküdtek fel.

Dr. Handó Tünde, az OBH elnöke: Az Alaptörvény C. cikke a hatalommegosztás elvéről szól. Ebben a bíróságnak meghatározó szerepe van, mivel a bíróság a harmadik főszerelő a hatalmi ágak között. A bíróság feladatainak teljesítése nem csak az intézményeken, hanem az itt dolgozó embereken is múlik. Nemcsak a jogszabályi kötelezettség, az időszerű ítélkezés fontos, hanem a társadalmi felelősség és a társadalmi bizalom fenntartása. Ennek alapja a morális tartás, amelynek a bírói karban meg kell lennie.

Mit jelent a bírói méltóság? Azt, ha a bíró tisztségének gyakorlásában és magánéletében egyaránt feddhetetlen és jogkövető. Ennek együttes fennállása erősíti a közbizalmat és a tiszteletet. Általános elvárás a bíróval szemben, hogy az önkényt kerülve, türelmesen, udvariasan, odafigyelő magatartást tanúsítson az ügyfelekkel szemben és ne fölényeskedjék.

2005-ben a MABIE választmánya elfogadta a bírák etikai kódexét. Az Etikai Tanács 23 ügyben járt el, és határozatokkal mintát adott arra, mire kell figyelni, mitől kell óvakodni. Számos kritika is érte ezt az eljárást. Sok olyan határozatot láttunk, amelyből kiolvasható volt, melyik bíróról van szó, noha a bírákat is megillet a tisztességes eljáráshoz való jog. Egyre inkább mediatiszálják az ítélkezést, a bíróságot a közéleti szereplők különféle, nem feltétlen az igazságszolgáltatást előmozdító célokra használják, a médián keresztül próbálják befolyásolni egyaránt a bírákat és a bírósággal szembeni közvélekedést. Az internet jelenléte is vitathatatlan, hiszen a bírói karba belépett új generáció már készség szintjén használja. Figyelemmel kell lenni arra az esetre, ha olyan személyes adatokat is megosztanak, amelyek integritási kockázatot jelenthetnek a szervezet számára.

Az Integritás Munkacsoport 2012 óta működik. A jelenlegi hatályos szabályok, azaz a Bjt. szerint fegyelmi vétséget követ el az a bíró, aki vétkesen szolgálati viszonyával kapcsolatos kötelezettségét megszegi, illetőleg az, aki életmódjával bírói tekintélyét sérti vagy veszélyezteti. A

morális „botlás” is fegyelmi vétség. Jelenleg a Bszi. az OBT-t hatalmazza fel az etikai kódex elfogadására, amely elsőként elfogadta a MABIE etikai kódex legitimitását, de a jövőben az új bírói kódexnek olyan mércét és iránytűt kell szabnia a bírának, titkároknak, ülnököknek, illetőleg a bírói karból távozó személyeknek is, amellyel képesek támogatni, szolgálni és erősíteni a bírói kar tekintélyét. Fontos a jogász hivatásrendek közötti együttműködés, mert e tekintély megőrzése mindannyiunkon múlik és közös érdekünk.

Dr. Ibolya Tibor, fővárosi főügyész: Tolmácsolja Polt Péter legfőbb ügyész úr üdvözlését és kimentti távolmaradását.

Miért fontos beszélni a jogász etikáról? A szakmára vonatkozó törvényi előírások, szakmai szabályok a téglákat jelentik abba a falban, amit az etikai szabályok habarcsa köt össze. Az etikai normák tesznek hivatásrenddé minket. Amikor súlyos a helyzet, bűncselekmény, tisztességtelenség és törvénytelenesség derül ki, az előzmények között már ott vannak a súlyos etikai normaszegések is. Példaként említve, mielőtt a Fővárosi Főügyészség korábbi szóvivője ellen korrupciós eljárás indult, már ugyanez a személy etikai vétséget is követett el. Civilben egy tárgyalásra ült be, és kommentálta a tárgyalás vezetését, illetőleg az ügy tanúit is befolyásolta. Fontos ennek az ügynek a tanulsága. Az etikai szabályszegések, kifogásolható emberi magatartások sodorták a bűncselekmény elkövetése felé, ezért fontos ezekre kiemelten odafigyelni. A helyzetet nehezíti, hogy egyre kevesebb az olyan tapasztalt kolléga, akiktől a fogalmazók az etika szabályait el tudnák sajátítani, de a munkateher mellett erről sem szabad megfeledkeznünk.

Az ügyészi szervezetnek úgy van írott etikai kódexe, hogy tulajdonképpen nincs is. Valójában az Ügyészek Országos Egyesületének van etikai szabályzata és nem az ügyészeknek, amit kiegészít az Etikai Bizottság ügyrendje és egyéb szabályok, mint például a talárviselés szabályai. Az etikai kódexünk általános követelményeinek felsorolása első helyen azt tartalmazza, hogy az ügyész a bíróság munkáját segíti. De ehhez vajon tényleg és igazán eltérőek-e a különböző jogász hivatásrendekre vonatkozó szabályok, hisz még a saját, az ügyészség történetét sem ismerik eléggé. Végezetül a Budapesti főügyészi posztot elfoglaló Dr. Strache Gusztávot idézi.

A védőként, sértetti képviselőként eljáró ügyvédek a munkájukkal az igazságszolgáltatást szolgálják, így megérdemlik azt a tiszteletet, amit az ügyészek is elvárnak tőlük. A védő jogosítványok ügyész általi csorbítása nem csak szakmailag elfogadhatatlan, de etikátlan is. Fontos azonban szem előtt tartani, hogy a nyomozati szakasz nem kontradiktórius eljárás, az ügyész által uralt terület. Az ügyészek ezzel kapcsolatos kioktatása mindig indokolt. Vannak olyan általános szabályok, amelyeket természetesnek veszünk, mégis el kell mondani az ügyész és védő kapcsolatáról, mert ha ezeket mégsem tartjuk be, komoly problémánk származhat belőle. Ilyen általános tanítás például, hogy lehetőség szerint írásban érintkezzünk, szóban és telefonon nem adunk ki információt; kérjük el az ügyvédi igazolványt; készítsünk feljegyzést, ha személyesen beszélünk bárkivel; vagy a tegeződés, a védő és ügyész házaspárok kérdése, különösen a kisvárosokban.

Félreértés van sok ügyész részéről, mert kizárólag a bíróság a harmadik hatalmi ág, annak nem része az ügyészség. Amikor az ügyészek azt mondják, hogy társhatóságok, akkor tévednek. Kifelé, a társadalom felé az ügyész elsődlegesen a tárgyalóteremben jelenik meg, túlnyomó részt a

büntető bíróság előtti eljárásban, ezért ez a legsarkalatosabb pont. Lehet, hogy az ügyész egyszerű kollegiális kapcsolatot akar a bíróval fenntartani, de ezt a bíró nem feltétlen viszonzja azt, az ügyész ezen nem sértődhet meg. A határvonalak megtartása mellett fontos az összedolgozás, az együttműködés, ami apró dolgokban nyilvánul meg. Például a tárgyalási jegyzéket időben megküldi a bíró; a vádiratot, a tárgyalásvezetést ne minősítse oda nem illő szavakkal semelyik fél, mert a vádirat kritikájának helye az ítélet, az ítélet kritikája a fellebbezés, nem pedig a tárgyalás. Ezt elfogadva nem lesz oda nem illő, megmérgezett viszony, a szakmai vitán túlmutató egyet nem értés. Az általános udvariassági szabályokat a tárgyalóteremben is meg kell tartani, mint például a bemutatkozás, késés kerülése. Ugyancsak helytelen, ha az ügyész beül a tárgyalóterembe, amíg a védő nincs ott. Etikátlan az is, ha az ügyész a nyomozati iratokban szereplő információon túli ismeretire hivatkozva olyan bizonyítékra utal, ami a bíróságnak nem áll a rendelkezésére, hiszen ez nem az eljárás része. Végezetül Bócz Endrét idézte a tanúk szavahihetőségét, a tárgyalagos véleményalkotást a védekezési taktikákat illetően.

Dr. Bánáti János, a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke: Az eljárási és anyagi jogi szabályokról napokat lehetne szónokolni. Az etikai kódex szabályai megsértésének az ügyvédi karban fegyelmi következményei vannak. A kamara 1875 óta folyamatosan őrzi önkormányzatiságát, amelynek egyik pillére a fegyelmi jog gyakorlása. Az ügyvéd fegyelmi felelősségre vonása mind a szabályozás, mind a lebonyolítás tekintetében kamarai hatáskör. Voltak olyan ügyvédek, akik számára a kamara joggyakorlása sérelmes volt, és Alkotmánybíróság előtt is megtámadták. Az AB is az önkormányzatiság mellett foglalt állást, hisz az ügyvédi hivatás lényege az állammal szembeni fellépés, elképzelhetetlen ezért, hogy állami szerv gyakoroljon felette kontrollt.

Miután a kizárt ügyvéd 10 évig nem lehet kamarai tag, teljes megélhetését, egzisztenciáját veszíti el, ez a jog kicsit eltúlozva élet és halál kérdése. Emiatt különösen fontos a megfelelő és aprólékos szabályozottság. Az ügyvédi munkával kapcsolatban a felelősségi rendszer hármas tagozódású: fegyelmi felelősség, polgári jogi kártérítési felelősség és büntetőjogi felelősség. Fegyelmi felelősség nélkül is van kártérítési felelősség, de abban az esetben más az elévülés, és nem előkérdés a fegyelmi felelősség, továbbá nem kamarai hatáskörbe tartozik, mivel csak a bíróság döntheti el például a megbízó és megbízott közötti jogvitát. A büntetőeljárási következmények annyiban mások, hogy a büntető ítélet tényállása kötő erővel bír a fegyelmi felelősség megállapításakor is. Éppen ezért a büntetőeljárás megindításakor annak befejezéséig fel kell függeszteni a fegyelemi eljárást. Sajnos évente 70-80 büntetőeljárás indul ügyvédek ellen. A fegyelmi eljárás során a tevékenység gyakorlása alóli felfüggesztés okoz problémát, amely kötelező, ha van vádirat és a büntethetőség az 5 éves büntetési tételt meghaladja. Az eset mérlegelése a felfüggesztést illetően problémákat vet fel, mert ha a kamara vállalja, hogy egy vádirat alapján, vagy előtte évekre felfüggeszt valakit az ügyvédi tevékenység gyakorlása alól, azzal egzisztenciálisan ellehetetlenítheti az illetőt, amely egy esetleges felmentő ítélet nyomán a kártérítési felelősség kérdését veti fel.

A fegyelmi vétség az ügyvédi tevékenységből eredő jogszabályban leírt, vagy saját etikai szabályok vétkes megszegése. Külön esetkör a mulasztás (pl. határidő mulasztása). Az ügyvédi tevékenységen kívül eső magatartás is e körbe esik, ha az a kar tekintélyét rombolja. Például a Való Világban szereplő ügyvédnő, vagy ha egy ügyvéd a jogerős ítéleti marasztalásnak nem tesz eleget és végrehajtás indul ellene. Egy ügyvédnek be kell tartania a jogerős ítéletben foglaltakat.

A kizárás jogkövetkezménye igen drasztikus, ezért azt alapos eljárás előzi meg. A panasz beérkezését követően a fegyelmi megbízott összefoglaló jelentést tesz a területi kamara elnöke felé. Ha elrendelik az eljárást, az az ügyvédség által választott fegyelmi bizottság tagjai előtt zajlik. A fegyelmi bizottság tagjai sokszor jóban vannak az eljárás alá vonttal, vagy épp konkurensei egymásnak, ezért terve a MÜK-nek, hogy a megyéből régiós szintre legyen emelve. Másodfokon a MÜK jár el, a legsúlyosabb ügyekben öttagú tanácsban. Ezt követően az ügyvéd és a területi kamara elnöke a másodfokú határozattal szemben keresetet indíthat. Ezek a perek 98%-ban a kamarai határozatokat hagyják helyben.

A 2013-as statisztikát tekintve az országban több mint 1200 panasz érkezett, 200 megtagadó határozat született, ténylegesen elrendelt fegyelmi eljárásra 720 ügyben került sor. Végrehajtandó kizárás évente visszamenőleg átlagosan 20 esetben volt, ami az egyik oldalról szomorú, de talán megnyugtató a tekintetben, hogy a kamarák élnek, de nem visszaélnék az önkormányzatisággal. Felfüggesztett kizárás hasonló számban került kiszabásra.

A panaszok tárgya a következőképpen alakult: 80 ügyfél-tájékoztatás elmulasztása, 56 okiratszerkesztés kifogásolása, 44 letétkezelés kifogásolása, iratvisszatartás miatti panasz, számlaadás elmulasztása, összeférhetetlen ügyvállalás, ügyvédhez méltatlan magatartás kifogásolása. Ez utóbbi foglalja össze leginkább a bírói panaszokat. Sok eljárási eszköz van a bíró kezében, de az egyik legfontosabb eszköz az ügyvédi kamarához fordulás, amikor sokszor nincs már más lehetőség. Elképesztő dolgok vannak, hogy ügyvédek mit képesek mondani és írni a bíróság felé. Behozzák sokszor a politikai indulatokat, méltatlan és alpári hangnemet engednek meg maguknak. A visszasságok elkerülése érdekében 2015-től kötelező kamarai nyilvántartása lesz az ügyvédi letéteknek. Felsorolás szintjén említendőek a foglalkozási veszéllyel járó bűncselekmények: bűnpártolás, hamis tanúzásra felhívás, intellektuális közokirat-hamisítás. Vannak emellett köztörvényes bűncselekmények is: rokkantkártyás, nyelvvizsga visszaélések, kábítószerrel visszaélés, garázdaság, magánlaksértés, ittas járművezetés. A tanúkkal való előzetes kapcsolatfelvétel átcsúszhat hamis tanúzásra felhívásba.

Dr. Györgypál Miklós Magyar Országos Közjegyzői Kamara Etikai Bizottságának elnöke:

Nagyon színes az etikai szabályozás az egyes hivatásrendeket érintően. Az etika fogalma ugyanaz, mégis markánsan eltérő szabályok vonatkoznak az egyes hivatásrendek tagjaira. A jog olyan magatartási szabályok összessége, amelyeket az állam alkot vagy ismer el ilyennek, a társadalom minden tagjára kötelező és állam által kikényszerített. Az etika szabályait viszont nem az állam állítja fel, hanem ettől független közösség. A szakmai etika a hivatás gyakorlásához kapcsolódik. A szabályok biztosítják a hivatásgyakorlás magas színvonalát. Az 1874. évi 35. tv. szerint, a királyi közjegyzőség időszakában egyáltalán nem volt ilyen. Ugyancsak nem volt etikai szabályozás 1949 és 1992 között sem, amíg a közjegyzőség a bírósági szervezetbe tagozódott. A közjegyzőknél nem önkormányzatiságon alapult a fegyelmi jogkör gyakorlása. A mai szabályozás tényállási szinten nem tesz különbséget fegyelmi, vagy más típusú etikai eljárás között. Fegyelmi vétséget követ el, aki a törvényben, jogszabályban megszabott kötelezettségét megszegi vagy elmulasztja, akinek vétkes magatartása a MOKK iránymutatásába ütközik annak súlyára való tekintettel, vagy egyébként alkalmas a közjegyzői kar tekintélyének csorbítására.

Az etikai eljárás önvédelem, ami védi a kar egészét. Az etikai szabálykönyv megfogalmazása kevés tiltást használ, titoktartásnál és összeférhetetlenségénél azonban igen. Az Etikai Bizottság elvi

állásfoglalásokat tesz közzé, de ami érdekesebb, amikor nem egy általános problémáról, hanem konkrét cselekményről határoz. Ilyenkor is van eljárás, az adott személlyel szemben, amely egy kontradiktórus eljárás, ahol a panaszost is meghallgatják. Az Etikai Bizottság szankciót nem alkalmaz, csak megállapít, amely anonimizált formában közzétételre kerül. Van egyfajta visszatartó ereje, jelzés értéke.

Mi tekinthető fegyelmi vétségnek vagy etikátlan magatartásnak? A panaszosok etikai felelősségre vonást követelnek, de valójában fegyelmi eljárást indítanak. Etikai eljáráshoz nem kapcsolódik szankció. A fegyelmi eljárás törvényen alapul, etikai eljárásban nincsenek egzakt tényállások, az eljárásban nincs jogorvoslat. Maga az etikai eljárás nem jár jogi szankcióval, de nem hátrány nélküli: megjelenési kötelezettség áll fenn, eljárás alá kerül, a szűk szervezetben az anonimizálás ellenére is tudja mindenki, kiről van szó. Felmerül több kérdés is ezzel összefüggésben, így nem kamarai tag kötelezhető-e megjelenésre, vallomástételre, költségviselésre, milyen más szankciók vannak a fegyelmi szankción kívül.

Az etikai normák ismertetése alapvető elem, amely úgy valósul meg, hogy a kamarai tagság megszerzésétől számított egy éven belül meg kell hallgatni az etikai előadást.

Dr. Kis Norbert, a Nemzeti Közzolgálati Egyetem rektor-helyettese: A végrehajtói hatalomban kiemelt a vezetői felelősségi etika kérdése. Magyary Zoltán szerint a jó vezető tulajdonságai: az előrelátás, a higgadtság, az igazságosság, az elfogulatlanság. A nemzetközi trendek szerint cél a „jó kormányzás” és a „hatékony közzolgálat”. Folyamatosan csökken a kormányzás iránti bizalom, emellett növekednek az elvárások. Értékkriszisben van a közzektor. A nyitottság, átláthatóság és korrupcióval szembeni fellépés hangsúlyos téma. Három dokumentumot emel ki: az ENSZ Köztisztviselői Nemzetközi Magatartáskódexe (1997), Európa Tanács Köztisztviselők Etikai Kódexe (2000), EU helyes hivatali magtartás európai kódexe, amely fejlesztés alatt áll. Az OECD felmérése a közzolgákkal kapcsolatos alapvető értékeként a következőket állapította meg: 1. pártatlanság, 2. törvényesség, 3. átláthatóság, 4. őszinteség, 5. hatékonyság, 6. szakmaiság. Emellett 2011-ben az EU is felmérte a hivatásetikai hatékonyság akadályait.

A hazai hivatásetika stratégiai szintjei a következők: Kormányprogram, Magyary Zoltán Közigazgatás Fejlesztési Program, Közigazgatás Korrupció-megelőzési Program, etikai kódexek. Három hivatásetikai kódexre van vállalás, eddig a kormánytisztviselői hivatásetikai kódex került csak elfogadásra, de lesz még rendvédelmi kar és katonai etikai kódex is.

Az anti-korrupciós stratégia pillérei a személyi, szervezeti és társadalmi ellenálló képesség. A hivatásetika nem jogi normarendszer, annak alapelvei: 1. hűség, 2. nemzeti érdek, 3. felelősség, 4. hatékonyság, 5. tisztességesség, 6. együttműködés, 7. átláthatóság, 8. méltóság, 9. pártatlanság, 10. igazságosság, 11. méltányosság, 12. arányosság, 13. védelem elve, 14. előítélet-mentesség. Emellett a vezetői etika elvei: 1. példamutatás, 2. támogatás, 3. számonkérés, 4. szakmai szempontok érvényesítése. Röviden összefoglalva az eljárás általában panasz, közérdekű bejelentés alapján (bejelentő-védelem) indul. Az eljárást a jogszerűség és tisztesség, az ártatlanság védelme, a jó hírnévhez fűződő jog védelme, jogegyenlőség, egyszerűség, valamint költségek minimalizálásának alapelvei jellemzik.

Dr. Makai Lajos, a MABIE elnöke: Aktív párbeszéd folyt nemzetközi szinten is a bírák etikai szabályairól. Alapja az ENSZ 1985-ben megfogalmazott dokumentuma a bírák függetlenségének alapelveiről. Ezek az elvek konkrét formában „Bangalore-i alapelvek” néven váltak ismertté 2002-ben, melyek a bírói függetlenség, pártatlanság, egyenlő bánásmód stb. A bírák által követendő etikai normák kodifikálása csak széleskörű konzultatív vita formájában valósítható meg. Meglátása szerint kifogásolható a fegyelmi jogkövetkezmény, csak súlyos vétség elkövetése esetén, és bírósági felülvizsgálat mellett képzelhető el. Az a tapasztalat, hogy a bírói kar akkor tekinti magáénak, akkor tartja követendőnek a szabályokat, ha az a kar nagy többségének egyetértésével születik meg, és nem kötődik hozzá szankció.

A bírói karból jövő igény inspirálta a MABIE-t az etikai kódex megalkotására. A kódex nem jogszabály, ajánlás vagy iránymutatás. Olyan önszabályozó eszköz, amit a bírák saját maguk számára alkottak. A kódexet az OIT ajánlás formájában közzétette. A véleményezők többsége nem tartotta elegendőnek a kódex elfogadását, az erkölcsi szankcionálást is szükségesnek tartotta, így megszületett az Országos Bírói Etikai Tanács. A tanácsot az egyesület választmánya választott meg, az eljárása bírói kezdeményezésre indul, és nem konkrét személy ellen folyik, anonim módon. Arról dönt a tanács, hogy a leírt magatartás etikus vagy etikátlan, nincs szankciója, nincs jogorvoslati lehetőség. A tanács nem folytat tényfeltáró vizsgálatot, azt sem vizsgálja, megvalósult-e a kezdeményezésben szereplő magatartás. Az esetek döntő többségében a tanács még azt sem tudja, melyik bíró tanúsította a kérdéses magatartást. Az eljárás eredménye a határozat közzététele, melynek célja a figyelemfelhívás a bírói karban. A nemzetközi viszonyokat áttekintve láthatjuk, hogy Kanadában is hasonlóképpen működik az etikai eljárás, ami csupán egy etikai kultúrát ír körül és nem szankcionál. Ugyancsak hasonló megoldás van Ausztriában, az Osztrák Bírói Egyesület által elfogadott kódex értelmében.

Az elmúlt 8 évben 21 határozat került közzétételre a MABIE honlapján. Tartalmukat illetően normasértést megállapító, illetve etikusnak minősítő határozatok voltak. Nem került sor fegyelmi eljárásra, mivel ezek a morálisan megkérdőjelezhető magatartások nem sértették olyan fokban a bírói hivatás tekintélyét, amely miatt egyben fegyelmi vétségnek is minősülnének.

A kódex megalkotása óta eltelt időben azt több kritika is érte. Kritikai élel fogalmazódott meg a kontradiktórius eljárás, nem egyesületi tagok esetében a legitimáció, valamint az anonimitás hiánya. Ezek a kritikák főként az alapkonceptió félreértéséből erednek, hiszen az eljárás során nem konkrét személyt, hanem egyes magatartásokat ítélnék meg.

Az OBH elnöke határozatával létrehozta a Bírósági Integritás Munkacsoportot, amely készített egy tervezetet, amit 2013-ban a MABIE is véleményezett. Véleményében egyetértett azzal a megállapítással, hogy - mivel a Bjt. 105. §-a nem tesz különbséget fegyelmi és etikai vétség között - minden e körbe tartozó magatartás fegyelmi vétségnek tekintendő, legfeljebb kisebb súlyú magatartás esetében a fegyelmi eljárástól való eltekintésre van lehetőség. Emiatt mellőzhetetlen a fegyelmi vétség pontosabb meghatározása, ami egyben indokolná a Bjt. módosítását is. A MABIE álláspontja az, hogy csak a súlyos tekintélysértés legyen fegyelmi eljárás alapja. A többi, enyhébb megítélésű magatartás legyen etikai vétség.

Az OBH megkezdte a munkáját a kódex megalkotása terén, de nem látta szükségesnek a jogállási törvény módosítását. A kódexet az e célból létrehozott koordinációs testület készíti elő, melynek során több képlékeny, még el nem döntött kérdés van, mint például ki kezdeményezheti, illetve ki

folytatja le az eljárást. Megjegyzendő, hogy jelenleg a Szolgálati Bíróságoknak a fegyelmi eljárásokon túl nincs hatásköre etikai eljárások folytatására. Nyitott kérdés, hogy kiterjed-e a bírósági titkárokra, ülnökökre, nyugdíjas bíróra? Az ülnök például csak az ítélkező tevékenység során rendelkezik jogosítványokkal és terhelik követelmények. Milyen szankcióval járjon az etikátlan magatartás? Kontradiktórius legyen az eljárás? Ezen túl még számtalan kérdés merül fel.

Összefoglaló megállapításként megjegyzendő, hogy az etikai eljárás célja a bíró magatartásának értékelése és az értékítélet kommunikálása a bírói kar felé. Másrészt, az új etikai kódex súlyát alapvetően meghatározza a bírói kar általi elfogadottsága.

Dr. Túri Tamás moderátor zárszava: Az eddig elhangzottak vonatkozásában kiemelem, hogy a mai konferencia az együttdolgozás első állomása ahhoz, hogy az előttünk is ismertté váló programtervezet szerint egy konszenzuson alapuló etikai kódex jöhessen létre. Ez a konferencia nem vállalhatott többet, mint a csokorba gyűjtését a tapasztalatoknak, ismereteknek a különböző hivatásrendektől. Egy új kódexre szükségünk van, ezzel mindenki egyetért, mivel sajnálatos módon az ideális helyzet nem fog előfordulni, hogy az etikai kódex alkalmazására ne kerülne sor. Bennünket is érintenek azok a problémák, amelyek miatt etikai és fegyelmi eljárásokra a jövőben is szükség lesz. A fegyelmi eljárások száma növekszik, ami aggodalomra ad okot, hasonló jelenségek tapasztalhatóak az etikai eljárások téren is.

Záró gondolatként, útravalóként megfogalmazhatjuk, hogy az etikai kódex alulról jövő kezdeményezésből született meg, melynek első stációja a Magyar Jogászegylet pályázata volt. A különböző csatornák összehangolásában a MABIE úttörő szerepet vállalt. Az Országos Bírói Etikai Tanács munkája úttörő jellegű volt, amikor saját maga alkotta SzMSz és ügyrend alapján indultak el egy olyan úton, amely számos ismeretlen körülményt, nehézséget rejtett.

Manapság észre kell venni azt is, hogy az ilyen kezdeményezések mellé felzárkózott a jogalkotási folyamat. Az igazságügyi reformtörvények (Bjt.), valamint a kódex megalkotása mellett harmonizációs kötelezettséggel is szembesült a bírói kar. Ez a fajta harmonizációs kötelezettség most is terhel bennünket. Választ kell adni arra a kérdésre, hogy megoldhatóak-e alkotmányos keretek között azok az elképzelések, amelyeket követni szeretnénk, vagy szükség van-e jogszabály-módosításra. A kódex megalkotásának folyamatában a bírói kar mindig szem előtt tartotta a külföldi mintákat. Éppen 13 évvel ezelőtt készítette el Görög János a jelentését azzal a céllal, hogy a bennünket körülvevő országok hasznosnak vélt tapasztalatait megismerjük. A 90-es évek végére jutott el a magyar bírói kar oda, hogy a legfontosabb kérdések kikristályosodtak, melyekben egyértelművé vált, hogy szükséges a konszenzus és a széleskörű támogatottság a bírói karban. Zárszóként a konferenciát keretbe foglalva ismételten Szókratészt idézve: a reputáció elvesztése erkölcsi és egzisztenciális megsemmisülést jelent.